Økonomikonferanse

11. juni 2026

Moss kommune

Moss kommune

SAKEN I KORTE TREKK

Moss kommune

Det vi skal gjennom i dag

Analysen legges frem for kommunestyret i juni. Målet i dag er et felles situasjonsbilde — før prioriteringene gjøres til høsten.

01	**Utfordringsbildet**	Nasjonale utviklingstrekk og hvordan de treffer Moss.
02	**Økonomien i dag**	Handlingsregler, driftsresultat, fond og gjeld.
03	**KOSTRA-analysen**	Hvor vi avviker fra sammenlignbare kommuner — og hvor handlingsrommet kan ligge.
04	**Økonomien fremover**	Kjernen: omstillingsbehovet vokser fra 122 til 169 mill. kroner i 2027–2030.
05	**Investeringer 2027–2037**	Nivå, ramme og de store byggeprosjektene mot 2037.
06	**Veivalg og forslag til vedtak**	Retningen kommunedirektøren foreslår at kommunestyret legger til grunn.

PLASS I ÅRSHJULET

Tre stoppesteder frem mot ny økonomiplan

Økonomikonferansen er startpunktet: her etableres situasjonsbildet som analysen og økonomiplanen bygger videre på.

NÅ

Økonomikonferanse

Felles situasjonsbeskrivelse for kommunestyret og administrasjonen.

Sept

Økonomikonferanse

Økonomikonferanse 3. septemeber

Okt

Fremleggelse av økonomiplan

Kommunedirektørens fremleggelse av økonomiplan

DES

Handlings- og økonomiplan

Prioriteringene vedtas i økonomiplanen 2027–2030.

Moss kommune

01

DEL 1 AV 6

Utfordringsbildet

Nasjonale utviklingstrekk — og hvordan de treffer Moss.

En verden i endring påvirker kommunen

To nasjonale utviklingstrekk forklarer hvorfor omstilling må skje raskere.

DEMOGRAFI

Flere eldre endrer pengestrømmen

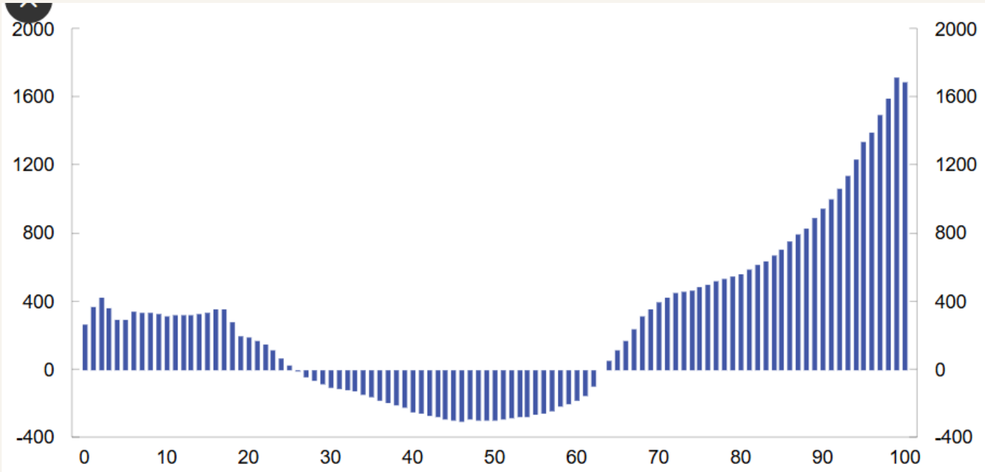

Figur 7.1 Netto overføringer fra offentlig forvaltning etter alder.[1] 1 000 2024-kroner

[1] Basert på tallgrunnlag fra 2017. Omregnet til 2024-priser ved hjelp av utgiftsdeflatoren for statsbudsjettet.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Når flere er i høy alder, øker behovet for tjenester samtidig som andelen i arbeidsfør alder blir mindre.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

FINANSIERING

Utgifter løper fra inntektene

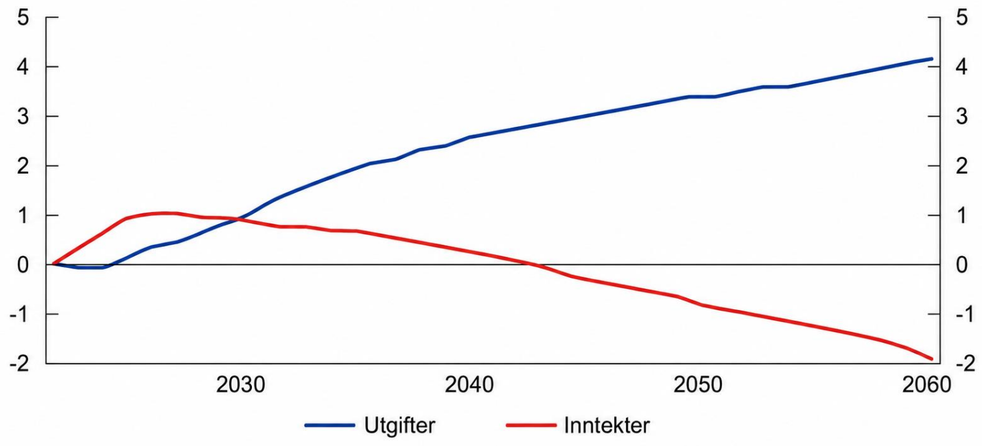

Figur 3.12 Utviklingen i offentlige utgifter og inntekter frem mot 2060. Andeler av BNP for Fastlands-Norge. Prosent. Positive tall betyr økte utgifter eller inntekter sammenliknet med 2026.

Kilde: Finansdepartementet.

Finansieringsgapet gjør at kommunen må prioritere tydeligere og omstille tidligere.

Kilde: Finansdepartementet.

Strammere kommuneøkonomi · økte utgifter · større investeringer · høyere renter og dyrtid

Regjeringens perspektivmelding 2024

Regjeringen identifiserer tre hovedutfordringer for Norge frem mot 2060 – alle med direkte relevans for kommunal planlegging:

Kamp om arbeidskraften

Aldrende befolkning gir økte omsorgsbehov, mens mens antall yrkesaktive ikke øker tilsvarende. Mål: Mål: sysselsettingsandelen 20–64 år økes fra 80,5 % 80,5 % (2023) til 83 % innen 2035.

Behov for omstilling

Globale spenninger, klima- og naturendringer og og nedgang i petroleumsaktiviteten krever effektiv effektiv og bærekraftig ressursbruk.

Fortsatt god fordeling

Bevare små økonomiske forskjeller og sikre stabile stabile velferdstjenester over hele landet – særlig særlig viktig i en tid med omstillinger og aldrende aldrende befolkning.

Kilde: **Regjeringens perspektivmelding 2024**. Utfordringene legges til grunn i kommunens handlingsplanarbeid.

Slik har vi det i Moss

53 207

innbyggere (2025) — vekst 1,1 %, høyere enn Østfold og landet

40,4%

med høyere utdanning — over medianen for norske kommuner (29,1 %)

~7 000

innbyggere 30–66 år i utenforskap; over 1 000 unge 15–29 år

>7 300

i kontakt med primærhelsetjenesten med psykiske symptomer (2024)

Det meste går bra

De fleste mossinger er fornøyde med beliggenhet, natur og tilbud, og skårer høyt på trygghet og tilhørighet. Arbeidsplassveksten i regionen er betydelig.

Men presset øker

Ulikhet i levekår, høy andel lavinntektshusholdninger og økende psykiske helseplager i alle aldersgrupper gir mer komplekse tjenestebehov.

Befolkningsutvikling i Moss

Hovedbilde 2026–2030 og utsyn mot 2050

Moss kommune

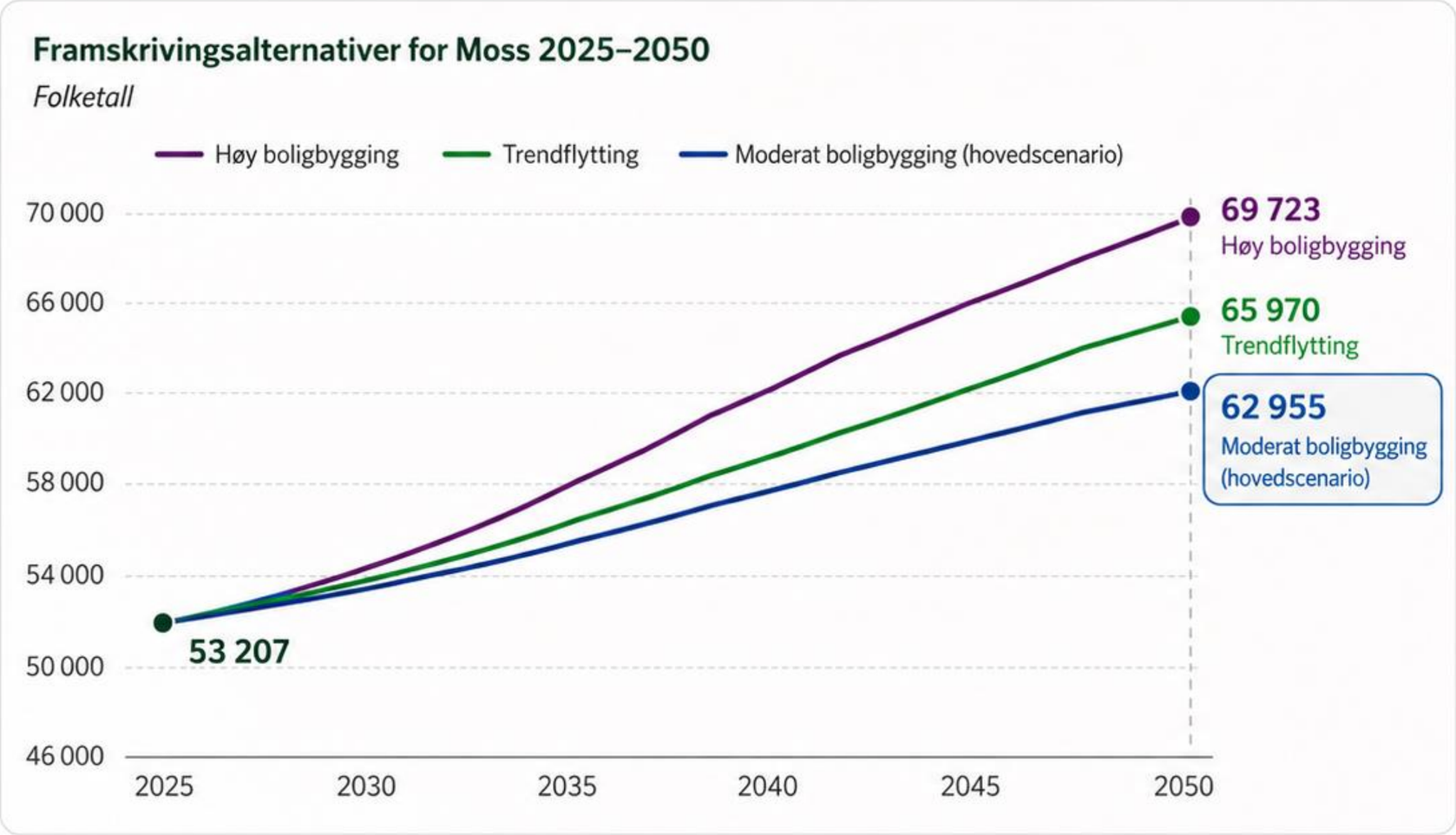

Moss vokser videre – drevet særlig av innflytting og innvandring.

Ukrainsk innvandring har stått for om lag 30 % av veksten de siste fire årene.

Fødselstallene har falt over tid, men har økt igjen fra 2023.

Boligbygging bidrar til vekst: 253 nye boliger i 2024 og 234 i 2025.

Hovedscenario: moderat boligbygging – vekst videre, men mer dempet enn i høyalternativet.

Kilde: Drifts- og investeringsanalyse 2026 / Moss kommune / Kompas

Alderssammensetningen endres

Hva vi ser i perioden 2026–2030

Moss kommune

0–5 år
Barnehagebarn

Øker

Antallet øker, med størst økning fra 2028 til 2030. Forskjellen mellom høy og lav framskriving er om lag 100 barn.

6–12 år
Barneskolealder

Stabilt – deretter opp

Ganske stabil utvikling fram til 2029, deretter økning fra 2030.

13–15 år
Ungdomsskoleelever

Færre

Blir færre fram mot 2030.

45–66 år
Etablert befolkning

Øker

Den etablerte befolkningen øker, og gruppen har økt mer enn forventet i 2025.

80+ år
Eldre over 80 år

Sterkest vekst

Vekstraten er aller størst i denne gruppen – oppunder 6 prosent og nærmere 1 000 innbyggere.

Netto innflytting finnes i de fleste aldersgrupper, bortsett fra de i 20-årene.

Kilde: Drifts- og investeringsanalyse 2026 / Moss kommune / Kompas

Hva veksten betyr for helse og omsorg

Moss kommune

Flere eldre gir økte behov

Vekstraten er aller størst i aldersgruppen over 80 år.

Årlig vekst forventes å være
oppunder 6 prosent
frem mot 2031.

Dette tilsvarer
nærmere 1 000 innbyggere.

Behovet for helse- og omsorgstjenester øker.

Flere eldre medfører økt etterspørsel etter tjenester som hjemmesykepleie, heldøgns omsorg, rehabilitering og helsefremmende tiltak.

En aldrende befolkning gir behov for et mer eldrevennlig lokalsamfunn.

Dette krever tilrettelegging av boliger, uteområder, transport og møteplasser som fremmer trygghet, deltakelse og mestring.

Nytt sykehjem

For å møte den forventede veksten i behov for heldøgns omsorg er et nytt sykehjem nødvendig.

Veksten i antall eldre er den viktigste driveren for økte behov innen helse og omsorg.

Kilde: Drifts- og investeringsanalyse 2026 / Moss kommune / Kompas

Hva veksten betyr for oppvekst

Moss kommune

Skole og barnehage

Barnehage

Barnehagebarna vil øke i antall, med størst økning fra 2028 til 2030.

Barneskolealder

Antall barn i barneskolealder vil være ganske stabilt til 2029, men øke mot 2030.

Nøkkeland – behov for ny skole

Vekst i Nøkkeland gjør det nødvendig med en ny skole for å sikre kapasitet og kvalitet.

Ny barnehage Ørejordet

sak i KOA

Bidrar til å møte behovet for framtidig barnehagekapasitet.

Kapasitet må komme der veksten kommer.

Riktig barnehage- og skolekapasitet på rett sted til rett tid er avgjørende for gode oppvekstjenester

Kilde: Drifts- og investeringsanalyse 2026 / Moss kommune / Kompas

Fremtidige prioriteringer

01

Attraktivitet og vekst

Styrke Moss med kultur, fellesskap, natur- og friluftsmuligheter og flere bolig- og jobbmuligheter.

02

Arbeidskraft og næringsliv

Sikre kompetanse gjennom samarbeid med næringsliv og utdanning.

03

Utdanning og tidlig innsats

Gi unge gode løp fra barnehage til arbeidsliv.

04

Helse, omsorg og frivillighet

Samarbeid med frivillighet, helsefremmende og tidlig innsats og mestring i hverdagen.

05

Infrastruktur og samferdsel

Utvikle arealer og infrastruktur med langsiktige grep.

En samlet organisasjon om retning og veivalg

Tiden vi står i med

- økte forventninger
- strammere økonomiske rammer
- behov for kontinuerlig omstilling

Behov for tydelige veivalg og satsingsområder

Fem prioriterte områder:

- Styrket lederskap
- Arbeidsmiljø og sykefravær
- Utvikling og omstilling før vi må
- Tillit, omdømme og demokratisk arena
- Attraktiv kommune for næringsliv, innbyggere og medarbeidere

Moss kommune

02

DEL 2 AV 6

Økonomien i dag

Hvilke handlingsregler vi styrer etter — og hvor vi faktisk ligger på driftsresultat, fond og gjeld.

FINANSIELLE MÅLTALL

Fire finansielle handlingsregler

Vedtatt av kommunestyret for å sikre sunn økonomi over tid og handlefrihet i kommende år.
Retningsgivende — ikke juridisk bindende for det enkelte år.

NETTO DRIFTSRESULTAT

0,75–1,75 %

av brutto driftsinntekter

DISPOSISJONSFOND

7–9 %

av brutto driftsinntekter

RENTEEKSPONERT GJELD

70–75 %

av brutto driftsinntekter — øvre grense

EGENFINANSIERING

30–40 %

av investeringene

Kommunedirektørens bekymring gjelder netto driftsresultat: det forutsetter at vedtatte omstillingstiltak gjennomføres. Forsinkelser og økt omstillingsbehov krever ytterligere tiltak fremover.

Tegn til bedring, men fortsatt utfordrende

- Prognosen for 2026 viser et netto mindreforbruk på 11,8 millioner kroner
- Alle kommunalområdene er presset på grunn av omfattende nedtrekk
- Rammene trekkes ytterligere ned i 2026 med 110 millioner kroner sammenlignet med 2025
- I HM arbeides det med omfattende omstillinger for å redusere kostnader, samtidig som behovet for tjenester fortsetter å øke
- I KOA vurderes reduksjoner i tilbud og endringer i strukturer for å få økonomien i balanse

Moss kommune

Status økonomi etter 1. tertialrapportering 2026

- Samlet netto mindreforbruk på 11,8 millioner kroner
- Merinntekt på inntektssiden med 44,8 millioner kroner
- Merforbruk på utgiftssiden på 33 millioner kroner

(Beløp i 1000 kroner)	Budsjett	Prognose	Avvik	Foreslått regulering
Økt skatt på inntekt og formue	-2 068 637	-2 092 348	23 711	23 711
Økt rammetilskudd	-1 982 892	-1 987 114	4 222	4 222
Økt eiendomsskatt	-162 000	-166 400	4 400	4 400
Økning av andre generelle tilskudd	-127 200	-134 200	7 000	7 000
Økt netto finansinntekter og utbytte	88 930	83 430	5 500	5 500
Avsetning til disposisjonsfond				-36 152
Til disponering			**44 833**	**8 681**
Kommunedirektør med stab	310 787	310 787	0	0
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	1 914 718	1 914 718	0	0
Kommunalområde helse og mestring	1 517 607	1 542 007	-24 400	0
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	181 186	189 867	-8 681	-8 681
Fellesposter drift	319 577	319 577	0	0
Sum disponering	**4 243 875**	**4 276 956**	**-33 081**	**-8 681**
Merforbruk/mindreforbruk			**11 752**	**0**

Moss kommune

Status økonomi – inntektssiden

- Revidert nasjonalbudsjett gir økte frie inntekter
- Økte skatteinntekter på 23,7 millioner kroner (88 prosent av landsgjennomsnittet)
- Økt rammetilskudd på 4,2 millioner kroner

(Beløp i 1000 kroner)	Budsjett	Prognose	Avvik	Foreslått regulering
Økt skatt på inntekt og formue	-2 068 637	-2 092 348	23 711	23 711
Økt rammetilskudd	-1 982 892	-1 987 114	4 222	4 222
Økt eiendomsskatt	-162 000	-166 400	4 400	4 400
Økning av andre generelle tilskudd	-127 200	-134 200	7 000	7 000
Økt netto finansinntekter og utbytte	88 930	83 430	5 500	5 500
Avsetning til disposisjonsfond				-36 152
Til disponering			**44 833**	**8 681**
Kommunedirektør med stab	310 787	310 787	0	0
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	1 914 718	1 914 718	0	0
Kommunalområde helse og mestring	1 517 607	1 542 007	-24 400	0
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	181 186	189 867	-8 681	-8 681
Fellesposter drift	319 577	319 577	0	0
Sum disponering	**4 243 875**	**4 276 956**	**-33 081**	**-8 681**
Merforbruk/mindreforbruk			**11 752**	**0**

Moss kommune

Status økonomi – inntektssiden

- 4,4 millioner kroner mer i eiendomsskatt basert på oppdatert prognose
- 8 millioner kroner mer i integreringstilskudd og 1 million kroner redusert tilskudd fra vertskommune HVPU
- Netto finansinntekter og utbytte gir økte inntekter med 5,5 millioner kroner i 2026

(Beløp i 1000 kroner)	Budsjett	Prognose	Avvik	Foreslått regulering
Økt skatt på inntekt og formue	-2 068 637	-2 092 348	23 711	23 711
Økt rammetilskudd	-1 982 892	-1 987 114	4 222	4 222
Økt eiendomsskatt	-162 000	-166 400	4 400	4 400
Økning av andre generelle tilskudd	-127 200	-134 200	7 000	7 000
Økt netto finansinntekter og utbytte	88 930	83 430	5 500	5 500
Avsetning til disposisjonsfond				-36 152
Til disponering			**44 833**	**8 681**
Kommunedirektør med stab	310 787	310 787	0	0
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	1 914 718	1 914 718	0	0
Kommunalområde helse og mestring	1 517 607	1 542 007	-24 400	0
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	181 186	189 867	-8 681	-8 681
Fellesposter drift	319 577	319 577	0	0
Sum disponering	**4 243 875**	**4 276 956**	**-33 081**	**-8 681**
Merforbruk/mindreforbruk			**11 752**	**0**

Moss kommune

Status økonomi – inntektssiden

- Kommunedirektøren foreslår å avsette 36,2 millioner kroner til disposisjonsfond etter 1.tertial
- Samlet med budsjettert bruk av fond i 2026 betyr dette at disposisjonsfondet **styrkes** med 32,5 millioner kroner
- Samlet disposisjonsfond ved inngangen til 2026 var 281 millioner kroner
- Prognose etter 1. tertial på samlet disposisjonsfond er nå 313,5 millioner kroner. Av dette er omtrent 297,6 millioner kroner udisponert.

(Beløp i 1000 kroner)	Budsjett	Prognose	Avvik	Foreslått regulering
Økt skatt på inntekt og formue	-2 068 637	-2 092 348	23 711	23 711
Økt rammetilskudd	-1 982 892	-1 987 114	4 222	4 222
Økt eiendomsskatt	-162 000	-166 400	4 400	4 400
Økning av andre generelle tilskudd	-127 200	-134 200	7 000	7 000
Økt netto finansinntekter og utbytte	88 930	83 430	5 500	5 500
Avsetning til disposisjonsfond				-36 152
Til disponering			**44 833**	**8 681**
Kommunedirektør med stab	310 787	310 787	0	0
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	1 914 718	1 914 718	0	0
Kommunalområde helse og mestring	1 517 607	1 542 007	-24 400	0
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	181 186	189 867	-8 681	-8 681
Fellesposter drift	319 577	319 577	0	0
Sum disponering	**4 243 875**	**4 276 956**	**-33 081**	**-8 681**
Merforbruk/mindreforbruk			**11 752**	**0**

Moss kommune

03

DEL 3 AV 6

KOSTRA-analysen

Hvor Moss bruker mer eller mindre enn sammenlignbare kommuner — og hvor det kan ligge et handlingsrom for omstilling.

KOSTRA-sitater
fra kommune-Norge

Når tall møter kommunal virkelighet

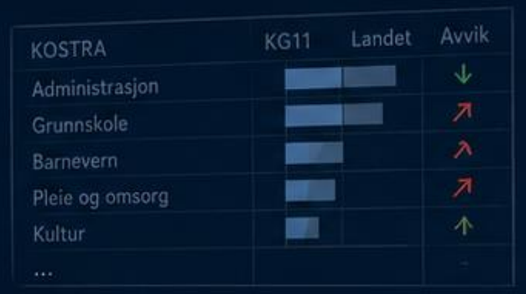

*Tall med mening**

KOSTRA lyver ikke, men den forteller heller ikke hele sannheten.

Vi er billigst i KOSTRA. Det betyr enten at vi er effektive eller at vi har glemt å føre noe.

Alt ser bra ut helt til SSB ringer.

Tallene må tolkes med varsomhet.

Når KOSTRA-tallene publiseres i mars, får halve kommune-Norge puls.

Ingen kommune er gjennomsnittlig, men alle sammenlignes med gjennomsnittet.

Det finnes tre sannheter: dine tall, mine tall og KOSTRA-tall.

KOSTRA er Norges største rollespill: alle later som kommunene er sammenlignbare.

Hvis du torturerer KOSTRA-data lenge nok, innrømmer de hva som helst.

Vi har ikke høye administrasjonskostnader. Vi har bare dårlig KOSTRA-forklaring.

Avviket skyldes hovedsakelig periodisering, føringspraksis og organisatoriske forskjeller.

Dramatisk, men helt normalt.

HOVEDBILDET

Slik leser dere KOSTRA-tallene

Moss kommune

HVA DET ER

Alle kommuners regnskap — på samme format

KOSTRA er SSBs rapportering av kommunenes ressursbruk per tjenesteområde. Den gjør det mulig å sammenligne Moss med kommuner som ligner.

HVEM VI MÅLES MOT

KOSTRA-gruppe 11

Mellomstore kommuner med sammenlignbar størrelse og utgiftsbehov. Avvik fra KG11 sier hvor Moss prioriterer annerledes — ikke automatisk hva som er «riktig» nivå.

HVORDAN TALLENE SKAL LESES

Avvik = spørsmål, ikke fasit

Et merforbruk kan skyldes politiske valg, ulik organisering eller regnskapsføring. Tallene peker på hvor vi bør analysere — før vi konkluderer.

Foreløpige 2025-tall — endelige KOSTRA-tall publiseres **15. juni 2026**.

SAMMENLIGNINGSGRUPPER

KOSTRA-gruppe	Folkemengde	Bundne kostnader	Frie disponible inntekter (korrigerte inntekter)	Antall kommuner
10	30 000–44 999	Lave	Lave	13
11	**45 000–74 999**	**Lave**	**Lave**	**10**
12	75 000–300 000	Lave	Lave eller middels	11

HOVEDBILDET

Den økonomiske situasjonen har to sider

STERK KAPITALSIDE

Moss har lavere gjeld enn mange sammenlignbare kommuner — et reelt finansielt fortrinn.

74,9 %

netto lånegjeld — mot 90,1 % i KG11

17 902

kroner lavere gjeld per innbygger enn KG11

KREVENDE DRIFTSSIDE

Driftsresultatet er snudd til positivt, men ligger under det som trengs for å bygge reserver.

+0,8 %

netto driftsresultat 2025 (−1,5 og −1,7 % i 2023–24)

72 409

kr frie inntekter per innbygger — under KG11s 74 366

> Fortrinnet — lav gjeld og en fondsbuffer — gir **tid, ikke varig sikkerhet**.

Foreløpige KOSTRA-tall 2025

DE STORE TJENESTENE

De store tjenestene drives rundt gjennomsnitt

Over halvparten av driftsutgiftene ligger rundt KG11-nivå. Hovedutfordringen er ikke et generelt høyt kostnadsnivå.

PLEIE OG OMSORG

−2,7 %

mot KG11 — institusjonsandelen er redusert fra 40 % (2020) til 33 % (2025)

BARNEHAGE

−3,5 %

per barn 1–5 år — med god dekning på 93,6 %

GRUNNSKOLE

+2,9 %

per elev

> Strukturvalget i pleie og omsorg — ned med institusjon, opp med hjemmetjeneste — har gitt kostnadsgevinst. **Men modellen er kostnadsfølsom når brukerne blir tyngre.**

Foreløpige KOSTRA-tall 2025

HVOR AVVIKENE LIGGER

Avvik fra sammenlignbare kommuner

+105 %

Eiendomsforvaltning

Funksjon 121. Deler av avviket kan skyldes regnskapsføring og organisering.

+91,5 %

Naturforvaltning

Funksjon 360 — størst prosentvis merkostnad, ~6,9 mill. kr/år over KG11.

+32,7 %

Barnevern

Like mange barn med tiltak som KG11 — men høyere kostnad per sak.

+19,6 %

Sosialtjeneste

Høy økonomisk sosialhjelp, lavt nivå på kvalifiseringsordningen.

Et strukturelt mønster: Moss driver de store velferdstjenestene rundt gjennomsnittet, men har sammenlignbare merutgifter konsentrert på noen avgrensede områder..

Foreløpige KOSTRA-tall 2025

FIGUR 2 · ET METODISK POENG

Tallet avhenger av hvordan vi måler

GRUNNSKOLE

−0,4 %
per innbygger

+2,9 %
per elev

Koster noe mer per elev — men leverer også sterkere resultater.

BARNEHAGE

−2,2 %
per innbygger

−3,5 %
per barn 1–5 år

Rimeligere uansett målemetode — med god dekning.

> Per innbygger-tall bør suppleres med mål **per brukergruppe** — det gir et mer presist grunnlag for prioritering.

Foreløpige KOSTRA-tall 2025

FIGUR 3

Situasjonsbilde i KOSTRA

Identifisert merutgift mot KG11-nivå, mill. kr per år.

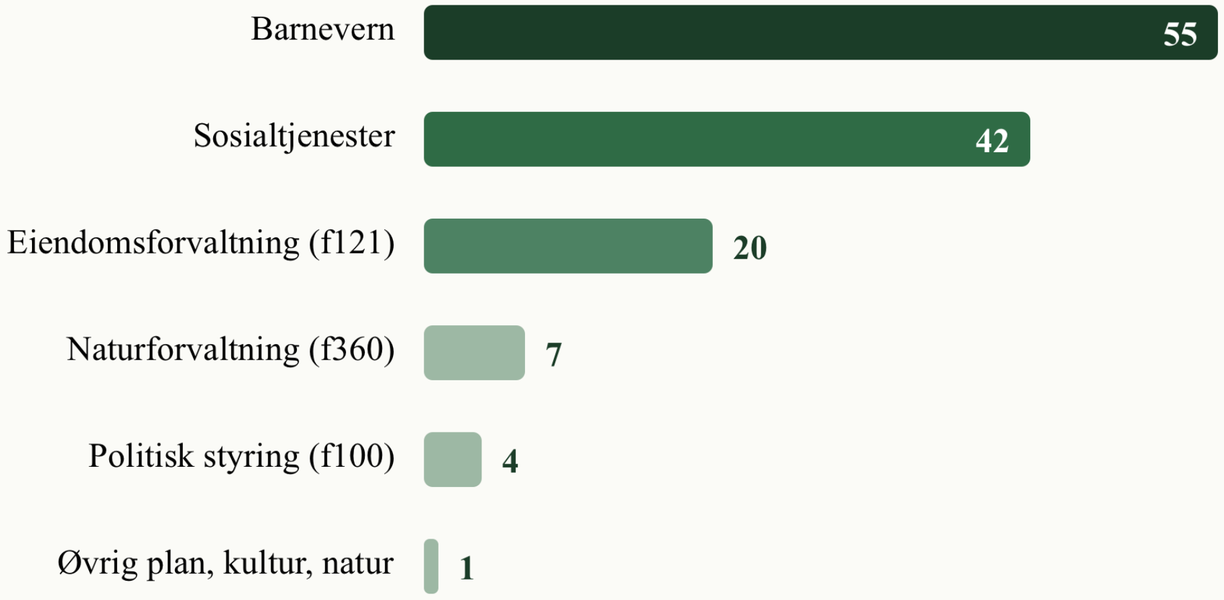

Summen — ca. 129 mill. — er den *teoretiske* maksimalgevinsten ved å bringe alt ned til KG11-nivå.

REALISTISK AMBISJON

65–90

mill. kr/år vurderes realiserbart over tre til fem år (50–70 %)

Nok til å gi driftsresultatet strukturell bærekraft — men det forutsetter prioriterte og vedvarende valg, ikke flate kutt.

Foreløpige KOSTRA-tall 2025

MULIGHETER TIL UTREDNING

Tre strukturelle grep peker seg ut

01 · BARNEVERN

Vri mot hjelpetiltak i hjemmet

Vurdere om plasseringsterskelen er på linje med andre kommuner, og om styrket forebygging (f251) kan redusere dyre plasseringer over tid.

25–35 mill. kr/år over 3–5 år · krever forebyggende tiltak

02 · EIENDOM

Forvaltning av eiendom

Eiendomsforvaltningen ligger 105 % over KG11. Deler kan være regnskap og organisering snarere enn reelt forbruk — må kartlegges først.

10–15 mill. kr/år over 2–3 år

03 · SOSIAL

Fra stønad til kvalifisering

Vri fra økonomisk sosialhjelp mot kvalifisering, særlig for unge voksne — bedre utfall for den enkelte og lavere kostnad over tid.

15–25 mill. kr/år over 3–4 år · initial investering i tiltak

Presentert som **muligheter til utredning** — ikke ferdige forslag. Flere grep krever at kommunen først investerer i forebygging.

TABELL 6 · RISIKO

Risikoen er strukturell — ikke akutt

RISIKO	HORISONT	KONSEKVENS
Tilbakefall til negativt driftsresultat	2026–2029	Disposisjonsfondet bygges ned
Renteøkning på 1 prosentpoeng	Når som helst	+25–30 mill. kr/år — dytter resultatet fra +0,8 mot +0,3 %
Demografisk press i pleie og omsorg	2028–2035	Krevende bemanning og kapasitetsjustering
Fall i eiendomsskatt	Løpende	Lave frie inntekter — eiendomsskatten hever nivået

Kommunen står ikke i fare for betalingsproblemer, men kan gradvis miste handlingsrom over 3–5 år dersom snuoperasjonen ikke bekreftes. **Tiden bør brukes til omstilling mens handlingsrommet finnes.**

04

DEL 4 AV 6

Økonomien fremover

Kjernen i saken: hvordan omstillingsbehovet 2027–2030 bygger seg opp, hva som demper det — og hvor stort innsparingskravet blir.

KONTEKSTEN RUNDT

Tidligere vedtatte nedtrekk

Omstillingsbehovet i denne saken kommer i tillegg til innsparinger som allerede er vedtatt i gjeldende økonomiplan — svært omfattende for hele organisasjonen.

VEDTATT FOR 2026

110 mill.

Økte innsparinger fra budsjett 2025 til inneværende år.

VEDTATT FOR 2027–2030

160,8 mill.

Økte innsparinger med til sammen 160,8 millioner kroner sammenlignet med dagens budsjett i 2026

Ytterligere omstilling vil ha konsekvenser for tjenestetilbudet, men er nødvendig for bærekraftig drift. **Veien fremover blir krevende.**

Økte innsparinger fra 2026

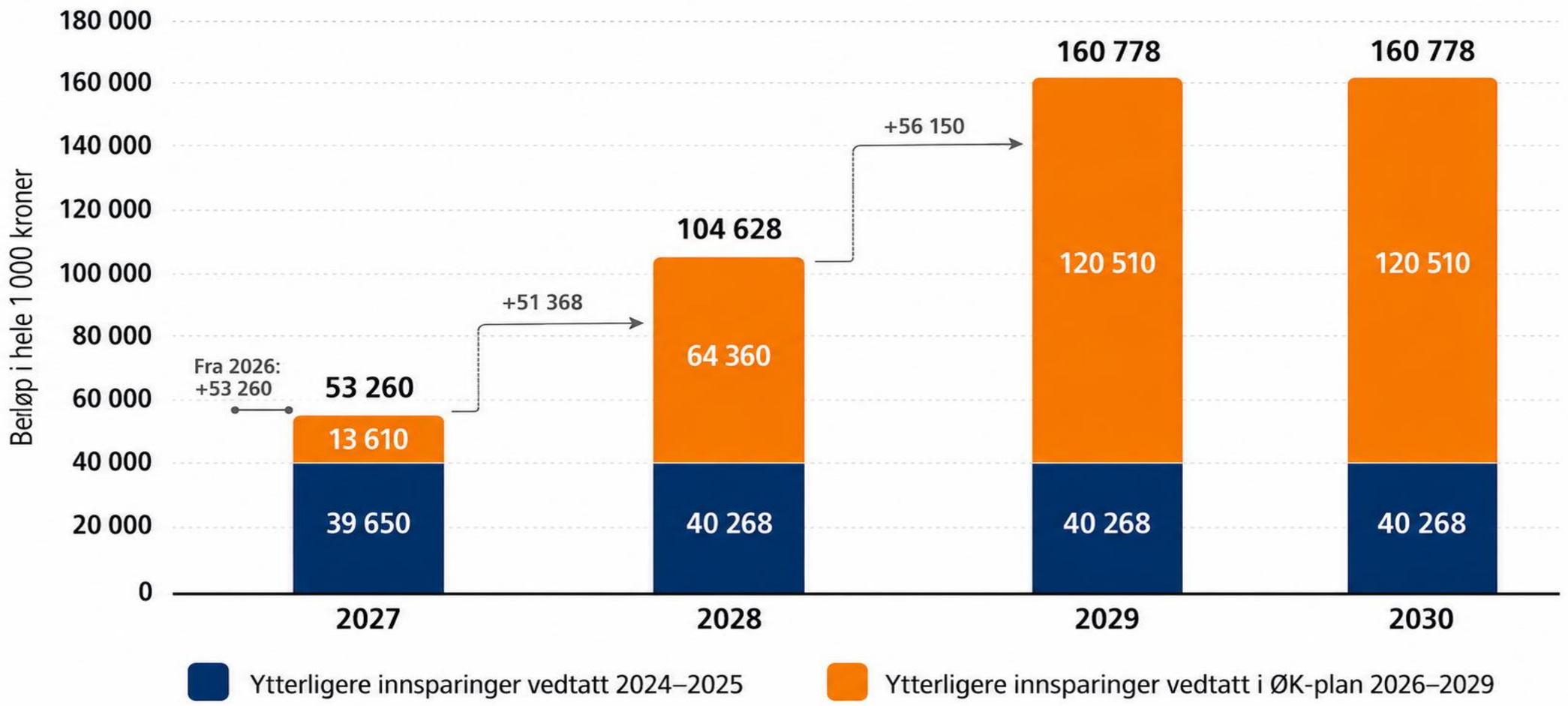

Økte innsparinger fra budsjett 2026 fordelt på kommunalområdene

Akkumulerte innsparingskrav per år · beløp i hele 1000 kroner

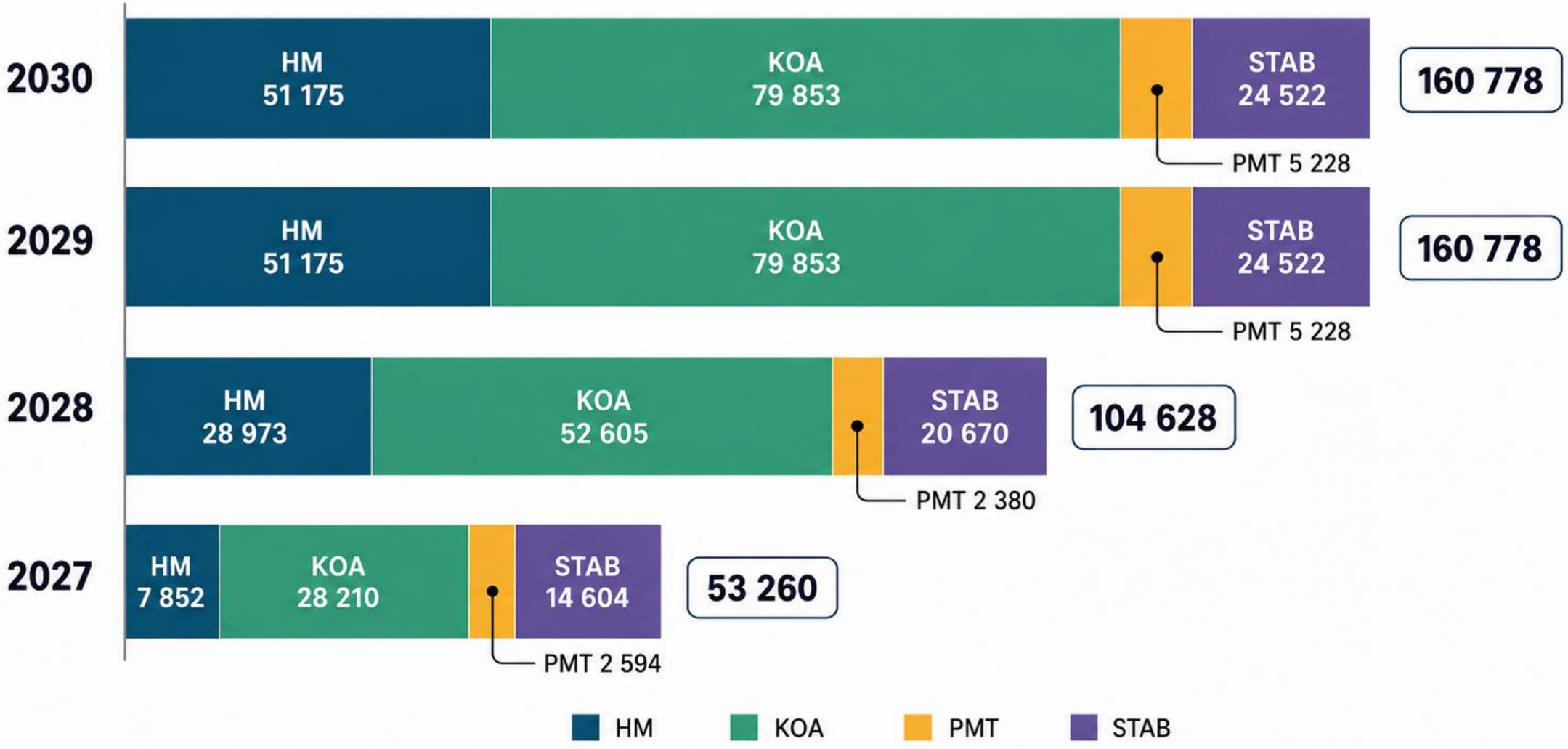

Netto driftsutgifter per innbygger — 2025

Moss
71 475
kr per innbygger

Plassering
24 av 33

Høyere inntekter enn Moss
19 kommuner

Lavere inntekter enn Moss
13 kommuner

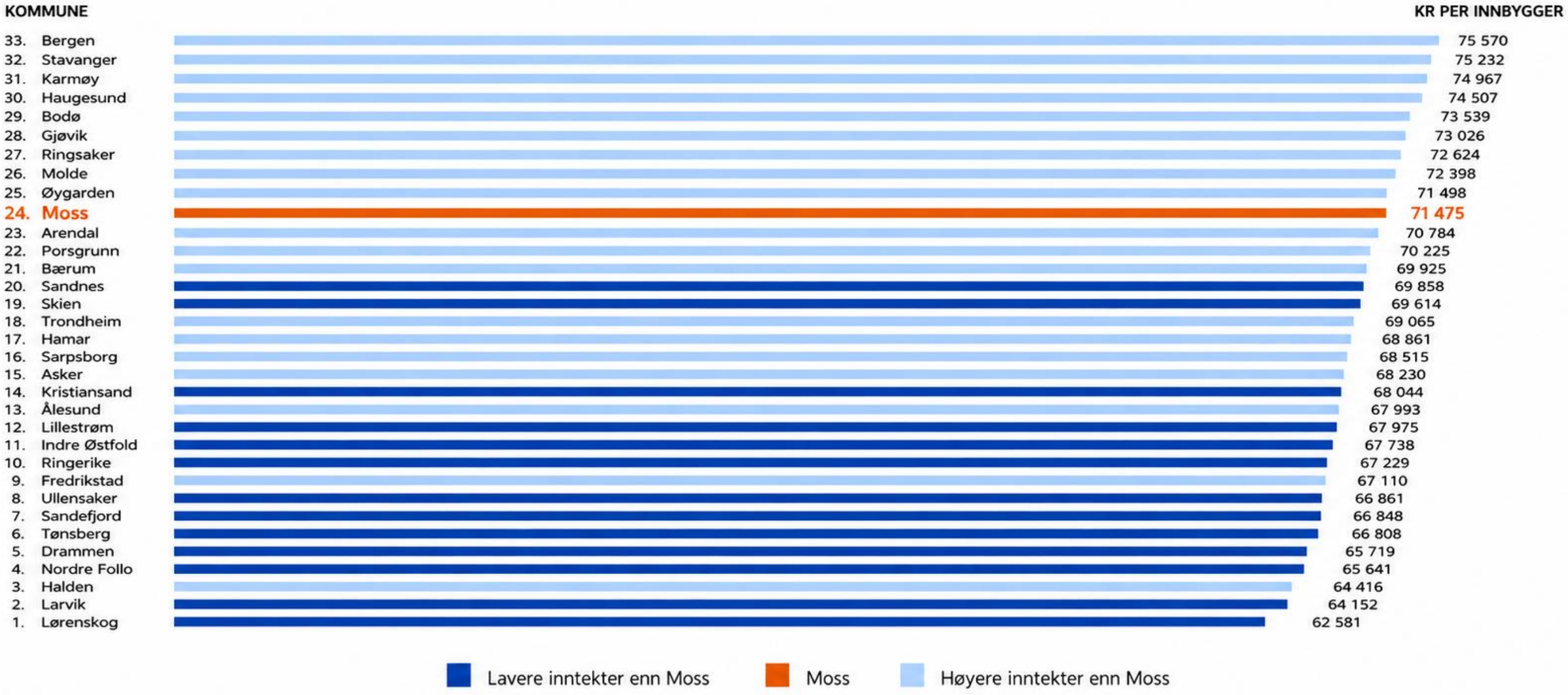

Brutto driftsutgifter per område

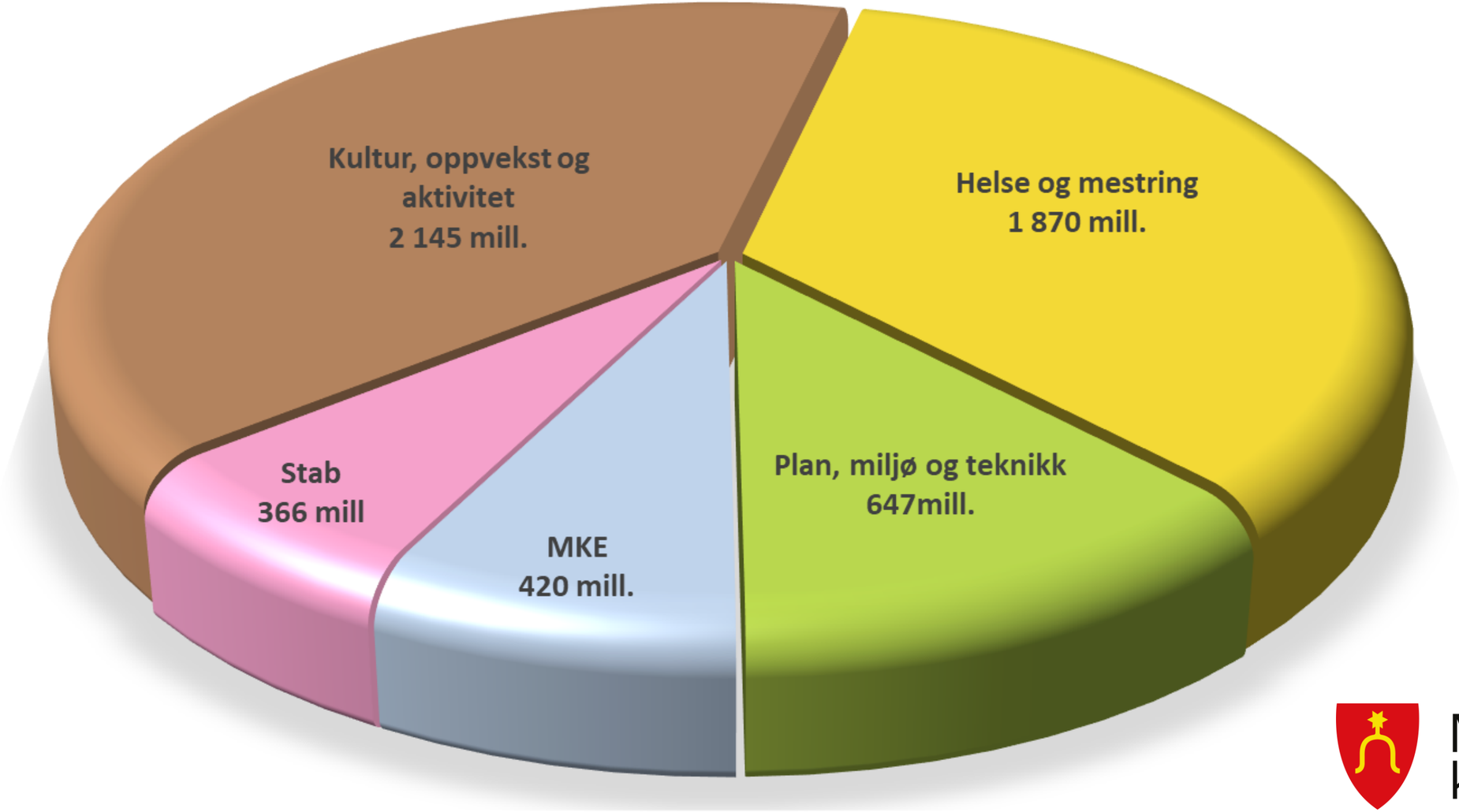

Moss kommune

HOVEDBILDET

Omstillingsbehov 2027–2030

Moss kommune

BEHOVET VOKSER

122 → 168,6

mill. kroner fra 2027 til 2030 — behov som **ikke** er hensyntatt i gjeldende økonomiplan.

1 · HVA SOM BYGGER OPP BEHOVET

Økte behov, lønns- og pensjonskostnader, høyere renteutgifter, redusert integreringstilskudd og økte demografikostnader.

2 · HVORDAN DET KAN LØSES

Inntektsøkninger trekkes fra først — resten blir et innsparingskrav som må fordeles.

DRIVERE · MILL. KR

Hva som bygger opp behovet

ELEMENT	2027	2028	2029	2030
Helårsvirkning lønnsoppgjør 2026	26,0	26,0	26,0	26,0
Økt pensjon (ny beregning KLP)	20,0	20,0	20,0	20,0
Økte rentekostnader, MKEiendom	21,0	21,0	21,0	22,0
Økte rentekostnader, Moss kommune	11,1	11,8	7,1	12,7
Korrigering av tidligere kutt	15,0	15,0	15,0	15,0
Korrigert budsjett helse og mestring	15,0	15,0	15,0	15,0
Korrigert budsjett barnevern	10,0	5,0	0,0	0,0
Redusert integreringstilskudd	3,5	15,0	33,0	38,0
Øremerkede tilskudd innlemmes	5,6	5,6	5,6	5,6
Manglende salg av kommunale eiendommer	3,2	4,3	4,3	4,3
Økte utgifter til demografi	0,0	0,0	13,0	13,0
MKEiendom — bidrag	−8,0	−6,0	−3,0	−3,0
Sum omstillingsbehov	**122,4**	**132,7**	**157,0**	**168,6**

Omstillingsbehov 2027–2030 (mai 2026) · tall i mill. kr, 2027-kroner

SLIK KAN DET LØSES

Inntektsøkninger

INNTEKTSØKNING	2027	2028	2029	2030
Økt rammetilskudd og skatt	−65,0	−65,0	−65,0	−65,0
Eiendomsskatt videreført (2,38 ‰)	−5,0	−5,0	−5,0	−5,0
Økte renteinntekter / avkastning	−6,9	−6,8	−6,7	−6,6
Økt bruk av premiefond	0,0	−3,6	−3,6	−3,6
Sum økte inntekter	**−76,9**	**−80,4**	**−80,3**	**−80,2**

ET FORSIKTIG PLANPREMISS

+65 mill.

kr i årlig inntektsøkning lagt til grunn for 2027–2030. Kommuneproposisjonen varsler vekst, men demografien spiser det meste — derfor en nøktern styringslinje. Basert på en moderat befolkningsveks

Selv med disse inntektsøkningene **svekkes netto driftsresultat** og ligger under kommunens mål i perioden.

Omstillingsbehov 2027–2030 (mai 2026) · KS-prognosemodell

Moss kommune

Varslet vekst — men demografien spiser det meste

NASJONALT

Regjeringen varsler realvekst i sektorens frie inntekter på **3,5–4,0 mrd. kr** — for kommunene isolert om lag 2,8–3,2 mrd.

TBU anslår demografikostnader på ~3,7 mrd. kr i 2027, hvorav ~3,0 mrd. dekkes av frie inntekter.

0,5–1,0 mrd. reelt handlingsrom utover demografi — for hele sektoren samlet

FOR MOSS

Det legges til grunn en inntektsøkning i 2027 på **65 mill. kr** , basert på KS-prognosemodellen med moderat befolkningsvekst og skatteanslag på 88 %.

Veksten må først dekke videreføring av eksisterende tjenester og kjente kostnadsdrivere. **Nye varige driftstiltak bør ikke finansieres av brutto inntektsvekst alene.**

SLIK KAN DET LØSES

Gapet som må lukkes med innsparing

Når inntektsøkningene er trukket fra, gjenstår et innsparingskrav for å nå målet om netto driftsresultat.

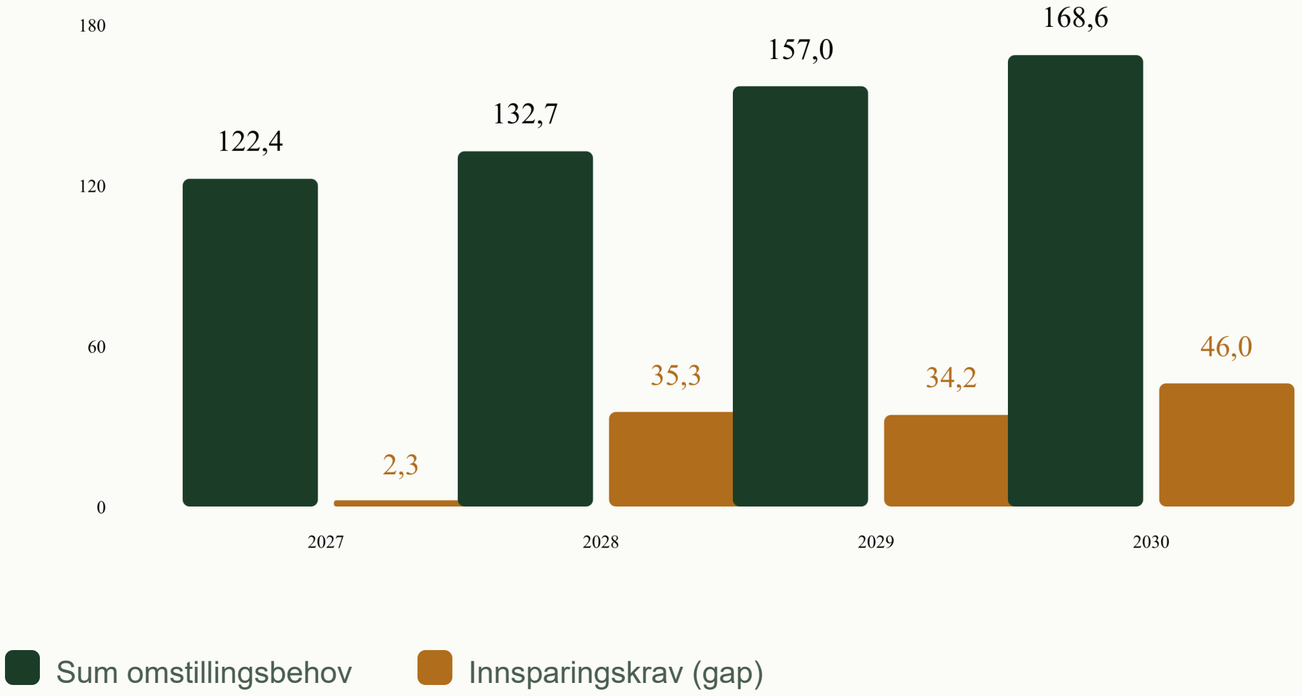

KRAV TIL INNSPARING

2,3 → 46

mill. kr fra 2027 til 2030 — kravet øker gjennom perioden og fordeles mellom kommunalområdene.

Beregnet med stigende mål for netto driftsresultat: 0,8 % → 1,75 %.

Omstillingsbehov 2027–2030 (mai 2026)

NETTO DRIFTSRESULTAT

Driftsresultatet må forbedres gjennom perioden

Foreslåtte mål for netto driftsresultat — forutsetter at vedtatte omstillingstiltak gjennomføres som planlagt.

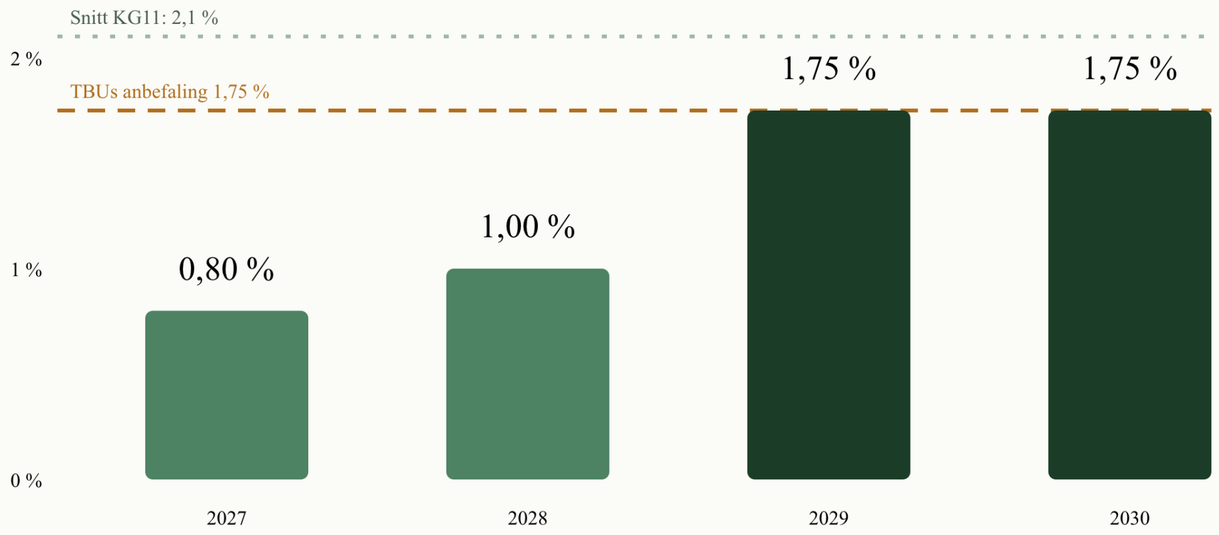

KOMMUNEDIREKTØRENS BEKYMRING

Forsinkelser i gjennomføringen av vedtatte nedtrekk i 2026 kan svekke netto driftsresultat og **øke** omstillingsbehovet i 2027–2030.

Målene ligger under TBUs anbefalte 1,75 % de første årene — det er et bevisst, men stramt valg.

05

DEL 5 AV 6

Investeringer 2027–2037

Investeringsnivå, ramme og de store byggeprosjektene som vil prege planperioden.

NIVÅ OG RAMME · MILL. KR

Ambisiøst — men gjennomførbart innenfor rammen

Samlet investeringsnivå 2027–2037 · ≈ 5 100 mill. kr

Vedtatte investeringer 2027–2028

Sykehjem og skole innen 2037

Investeringer i planen 2029–2037

RAMME 2027–2030 · FORSLAG TIL VEDTAK

1,5 mrd.

kr for varige driftsmidler, ekskl. selvkost.

NORMALÅR FRA 2028 · KST-SAK 26/26

350 mill./år

øvre nivå i et normalår.

> Investeringene er i hovedsak lånefinansiert. Renteeksponert gjeld på 49,8 % (2025) vurderes som håndterbart — men det forutsetter **stram økonomistyring og løpende prioritering**.

DE STORE PROSJEKTENE

Fire store behov frem mot 2037

01 · NYTT SYKEHJEM

~1 mrd.

kr (illustrativt nivå). Drevet av raskt voksende eldre befolkning og lav institusjonsdekning.

02 · NY SKOLE

~0,5 mrd.

kr (illustrativt nivå). Kapasitet der barnetallene vokser — Verket, Nøkkeland, Melløs.

03 · NY BARNEHAGE

+100

flere barn 1–5 år frem mot 2029 — størst økning fra 2028 til 2030.

04 · SAMLOKALISERTE BOLIGER

10–12

boliger med heldøgns bemanning for personer med rus- og psykiske helseutfordringer — i egen regi fremfor kjøp.

> Investeringer som gir **lavere driftskostnader på sikt** og endret struktur skal prioriteres — med livsløpsvurdering i et 30–40-årsperspektiv.

06

DEL 6 AV 6

Veivalg og forslag til vedtak

Retningen administrasjonen samler seg om — og det kommunedirektøren foreslår at kommunestyret legger til grunn.

TIL ORIENTERING · EGEN SAK I JUNI

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Drifts- og investeringsanalysen tas til orientering.
2. For budsjettarbeidet legges til grunn et netto driftsresultat på **0,8 %** (2027), **1,0 %** (2028) og **1,75 %** (2029 og 2030).
3. Investeringer i varige driftsmidler ekskl. selvkost holdes innenfor en ramme på **1,5 milliarder kroner** i 2027–2030.
4. Kommunen tar i bruk politikermodulen i Framsikt fra høsten 2026.
5. Moss kommunale eiendomsselskap (MKE) gis et innsparingskrav på **20 millioner kroner** fordelt i planperioden.

> Selve vedtaket fattes av kommunestyret når saken behandles i juni — her vises det for å gi retning.

Politikermodul i Framsikt?

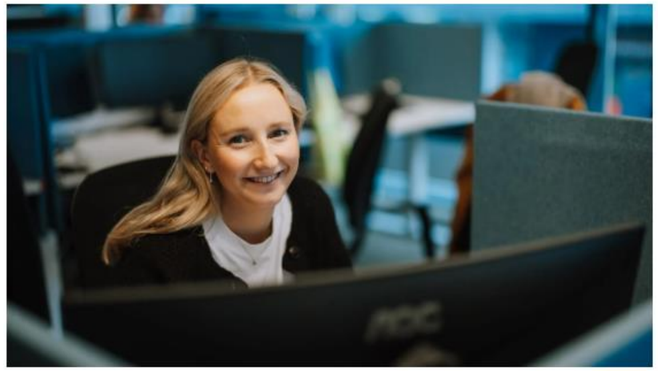

Utarbeid alternative budsjett

Framsikts Politikermodul er et tillegg til **Økonomiplanmodulen** som gjør at politikerne kan jobbe i samme system som administrasjon. Som folkevalgt får du tilgang til å se kommunedirektørens budsjettforslag, mulighet til å selv utarbeide alternative budsjettforslag og legge inn eventuelle verbalvedtak. Ferdige budsjettforslag publiseres som nettsider. Det sikrer god innbyggerdialog.

Politiske spørsmål og svar

Som politiker kan du stille spørsmål til administrasjonen via modulen. Alle politiske spørsmål og svar blir samlet på én plass, hvor de er tilgjengelige for både administrasjonen og politikere. Å sikre at spørsmålene kommer gjennom én kanal gir trygghet for at politiske spørsmål blir fulgt opp og svarene synliggjort.

Foto: Adobe Stock

Spørsmål og refleksjoner?

Moss kommune

ØKONOMIKONFERANSE 2026

Takk for oppmerksomheten